

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Τέταρτος

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἰσχύοντος καὶ εἶναι ἑτησίαι — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

11 Δεκεμβρίου 1877

Τῇ 31 Δεκεμβρίου 1877 λήγει τὸ δεύτερον ἔτος τῆς Ἑστίας. Ὅσοι τῶν κυρίων συνδρομητῶν ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐξακολουθήσωσι λαμβάνοντες τὴν Ἑστίαν καὶ κατὰ τὸ τρίτον ἔτος, παρακαλοῦνται ν' ἀποστείλωσιν ἐγκαίρως πρὸς τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς τὸ τίμημα τῆς συνδρομῆς, ὅπως μὴ ἐπέλθῃ διακοπὴ τῆς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου.

ΤΟ ΟΡΩΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΗ ΟΡΩΜΕΝΟΝ

[Ἐκ τῶν τοῦ F. BASTIAT]

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδι σελ. 769.

ΧΙΙ. ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΝ, ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΚΕΡΔΟΣ·

«Ἀδελφοί, ὑποβλήθητε εἰς ἔρανον διὰ νὰ μοὶ δώσητε ἐργασίαν, καὶ πληρῶνετέ με ὅσον θέλετε.» Εἶναι τὸ πρὸς ἐργασίαν δικαίωμα, τὰ στοιχεῖα τοῦ κοινωνισμοῦ, ἡ κατωτέρα τάξις.

«Ἀδελφοί, ὑποβλήθητε εἰς ἔρανον διὰ νὰ μοὶ δώσητε ἐργασίαν, καὶ πληρῶνετέ με ὅσον θέλω.» Εἶναι τὸ πρὸς κέρδος δικαίωμα, ἡ ἄχνη τοῦ κοινωνισμοῦ, ἡ ἀνωτέρα τάξις.

Ἀμφότερα τὰ εἶδη ταῦτα τοῦ κοινωνισμοῦ ζῶσιν ἐκ τῶν ὀρωμένων ἀποτελεσμάτων, ἀλλὰ θέλουσιν ἀποθάνει ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν μὴ ὀρωμένων.

Τὸ ὀρωμενόν εἶναι ἡ ἐργασία καὶ τὸ κέρδος ὑποθαλάσσιον ὑπὸ τοῦ κοινωνικοῦ ἐράνου. Τὸ μὴ ὀρωμενόν εἶναι ἡ ἐργασία καὶ τὸ κέρδος, ἅτινα ὁ αὐτὸς ἔρανος ἤθελε παράσχει ἂν δὲν ἤθελεν ἐπιβαρύνει τοὺς φορολογουμένους.

Τὸ 1848 τὸ πρὸς ἐργασίαν δικαίωμα ἐπαρουσιάσθη πρὸς στιγμὴν ὑπὸ δύο ὄψεσι, ὅπερ τὸν κατέστρεψε παρὰ τῇ κοινῇ γνώμῃ.

Ἡ μία ἐκ τῶν ὄψεων τούτων ἐλέγετο «Ἐθνηκὸν ἐργαστήριον», ἡ ἄλλη «Τεσσαράκοντα πέντε λεπτά.»

Ἐκατομμύρια ἐδίδοντο καθ' ἡμέραν παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν εἰς τὰ ἐθνικὰ ἐργαστήρια. Εἶναι ἡ καλὴ ὄψις.

Ἄλλ' ἰδοὺ καὶ ἡ ἀντίστροφος.

Διὰ νὰ ἐξέρχωνται ἐκ τινος ταμείου ἑκατομμύρια, πρέπει νὰ ἔχωσιν εἰσέλθει. Διὰ τοῦτο δὲ οἱ τοῦ πρὸς ἐργασίαν δικαίωματος ἔργανωταὶ ἀπευθύνθησαν πρὸς τοὺς φορολογουμένους.

Ἄλλ' οἱ οἰκοκυραῖοι τῆς ἐξοχῆς ἔλεγον· Πρέπει νὰ πληρώσω τεσσαράκοντα πέντε λεπτά. Θὰ στερηθῶ λοιπὸν ἐν ἔνδυμα, δὲν θὰ κοπρίσω τὸν ἀγρόν μου, δὲν θὰ ἐπισκευάσω τὴν οἰκίαν μου.

Οἱ δὲ ἐργάται τῆς ἐξοχῆς ἔλεγον καὶ αὐτοί·

Ἐπειδὴ τὸ ἀθηντικὸν δὲν ἡμπορεῖ νὰ κάμῃ νέον φόρεμα, ὁ ῥάπτης θὰ ἐργασθῇ ὀλιγώτερον· ἐπειδὴ τὸ ἀθηντικὸν δὲν κοπρίζει τὸν ἀγρόν του, ὁ ἐργάτης θὰ ἐργασθῇ ὀλιγώτερον· ἐπειδὴ τὸ ἀθηντικὸν δὲν ἐπισκευάζει τὴν οἰκίαν του, ὁ ζυλουργὸς καὶ ὁ κτίστης θὰ ἐργασθῶν ὀλιγώτερον.

Ἀπεδείχθη τότε ὅτι ἀπὸ ἐν ἀργί δὲν ὕγαίρουρ δυὸ τομάρια, καὶ ὅτι ἡ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως πληρωνομένη ἐργασία γίνεται εἰς χάρος τῆς ὑπὸ τῶν φορολογουμένων πληρωνομένης. Τοῦτο ἦτον ὁ θάνατος τοῦ πρὸς ἐργασίαν δικαίωματος, ὅπερ ἐπαρουσιάσθη ὡς χίμαιρα καὶ ἀδικία συγχρόνως.

Καὶ ὅμως τὸ πρὸς κέρδος δικαίωμα, ὅπερ δὲν εἶναι εἰμὴ ἡ ὑπερβολὴ τοῦ πρὸς ἐργασίαν δικαίωματος, ζῆ ἀκόμη καὶ ἔχει ἀξιόλογα.

Δὲν εἶναι κἄπως αἰσχρὸν τὸ πρόσωπον, ὅπερ βιάζει ὁ προστατευτικὸς τὴν κοινωνίαν νὰ λάβῃ;

Λέγει πρὸς αὐτὴν· Πρέπει νὰ μοὶ δώσης ἐργασίαν, καὶ ἐργασίαν μάλιστα ἐπικερδῆ. Ἀνοήτως ποῖων ἐδιάλεξα ἐργασίαν, ἥτις μὲ ζημιώνει δέκα τοῖς ἑκατόν· ἀλλ' ἂν ἐπιβάλῃς εἴκοσι φράγκα φόρον εἰς τοὺς συμπολίτας μου καὶ τὰ δώσης εἰς ἐμὲ, ἡ ζημία μου μεταβάλλεται εἰς κέρδος.

Λοιπὸν (τὸ συμπέρασμα), τὸ κέρδος εἶναι δικαίωμα, μοὶ τὸ ὀφείλου.

Ἡ κοινωνία ἡ ὁποία ἀκούει τὸν σοφιστὴν τοῦτον, ἡ ὁποία ὑποβάλλεται εἰς φόρους ἵνα τὸν εὐχαριστήσῃ, ἡ ὁποία δὲν ἐννοεῖ ὅτι ἡ ἐξ ἐργασίας τινὸς ζημία εἶναι πάντοτε ζημία, καὶ ἂν τὴν ἀναλάβῃ ἄλλος, ἡ κοινωνία, λέγω, αὕτη εἶναι ἀξία τοῦ φορτίου, ὅπερ τῆς ἐπιθέτουσι.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.

Δῆλον λοιπὸν καθίσταται ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε λεχθέντων, ὅτι μὴ γινώσκειν τὴν πολιτικὴν οἰκονομίαν ἐστὶν ἐκθλαμβεῖσθαι ὑπὸ τοῦ ἀμέσου ἀποτελέσματος φαινομένου τινὸς· γινώσκειν δὲ αὐτὴν ἐστὶ κατανοεῖν καὶ προβλέπειν τὸ σύνολον τῶν ἀποτελεσμάτων.

Ἀπειρα ἄλλα ζητήματα ἡδυνάμην νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν αὐτὴν χάσανον. Ἄλλ' ὀπισθοδρομῶ πρὸ τῆς μονοτονίας ὁμοιομόρφου πάντοτε ἀποδείξεως· τελειῶν δὲ ἐφαρμοζῶν εἰς τὴν πολιτικὴν οἰκονομίαν ὅ,τι περὶ τῆς ἱστορίας ὁ Σιατβριὰν λέγει:

«Δύο ὑπάρχουσι συνέπειαι ἐν τῇ ἱστορίᾳ· ἡ

μὲν ἄμεσος καὶ παραχρῆμα γνωστὴ, ἡ δὲ μεμακρυσμένη καὶ κατ' ἀρχὰς ἀπαρατήρητος. Συχνάκις ἀντιφάσκουσιν· αἱ μὲν προέρχονται ἐκ τῆς πεπερασμένης ἡμῶν γνώσεως, αἱ δὲ ἐκ τῆς αἰωνίου σοφίας. Τὸ ὑπὸ τῆς Προνοίας ὀρισμένον ἀποτέλεσμα ἐμφανίζεται μετὰ τὸ ὑπὸ τοῦ κόσμου ὡς τοιοῦτον θεωρούμενον. Ὁ Θεὸς ἐγείρεται ὀπισθεν τῶν ἀνθρώπων. Ἀρνεῖσθε ὅσον θέλετε τὴν ὑπερτάτην βουλήν, μὴ παραδέχεσθε τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς, ἀμφισβητεῖτε περὶ τῶν λέξεων, καλεῖτε δύναμιν ἢ λογικὴν τῶν πραγμάτων, ὅπως θέλετε, ὅ,τι ὁ κοινὸς λαὸς καλεῖ Πρόνοιαν. Παρατηρεῖτε ὅμως μέχρι τέλους τὸ γεγονός, καὶ θέλετε ἰδεῖ ἐξ αὐτοῦ προκύπτον τὸ ἐναντίον τοῦ προσδοκώμενου, ὅταν τὸ γεγονός αὐτὸ δὲν ἐστηρίζετο ἀπ' ἀρχῆς ἐπὶ τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς δικαιοσύνης.»

I. B.

Ἡ Ο. Βίκτωρ Τιτσώ, ὁ γνωστὸς συγγραφεὺς τοῦ Voyage au Pays des Millions, ἐκδίδει κατ' αὐτὰς ἐν τῷ Correspondant ἀξιολόγους ὀδοπορικὰς ἐντυπώσεις, ὑπὸ τὸν τίτλον: «Διὰ μέσου τῆς Ἀυστρίας.» Ἐκ τοῦ νέου τούτου ἔργου τοῦ εὐφυοῦς συγγραφέως ἀπεσπάρθη ἡ ἐπομένη ἀφήγησις τῆς θλιβερᾶς ὁδουσείας τοῦ ἀτυχοῦς αὐτοκράτορος τοῦ Μεξικου. Ἡ Ο. Β. Τιτσώ, συνδιαλεχθεὶς διὰ μακρῶν μετὰ τινος ἐκ παιδικῆς ἡλικίας φίλου τοῦ Μαξιμιλιανου, ἐξήγαγεν ἐκ τῶν πληροφοριῶν ἃς ἔλαβε, μελέτην περὶ τοῦ σεβαστοῦ μάρτυρος τοῦ Κουερετάρο πλήρη ποιήσεως καὶ μεγαλείου.

Σ. τ. Δ.

ΑΠΟ ΜΙΡΑΜΑΡ ΕΙΣ ΚΟΥΕΡΕΤΑΡΟ¹

Τὸ Μιραμάρ ἀπέχει μίαν λεύγαν τῆς Τεργέστης, ἡ δὲ φέρουσα εἰς αὐτὸ ὁδὸς εἶναι μαγευτικὴ ἀκολουθεῖτε τὰς ἀκτὰς τῆς θαλάσσης, ἥτις ὁτὲ μὲν εἰσχωρεῖ ὁτὲ δὲ ἐξέχει ἢ καμπυλοῦται, περιβαλλομένη πάντοτε ὑπὸ λευκοῦ ἀφροῦ, ὡς τὸ ἄκρον μεγαλοπρεποῦς μανδύου ὑπὸ λευκοῦ τριχάπτου κοσμουμένου. Ὅταν ἡ θάλασσα αὕτη δὲν εἶναι ἐξηγειωμένη ὡς μάγισσα, ἔχει τι ὅμοιον πρὸς τὴν χάριν παρθένου, διότι τὰ κύματά της εἶναι κυανᾶ καὶ διαυγῆ, ἡ πνοὴ της δροσερὰ, ὁ ἥχος της γλυκὺς ὡς στεναγμῶς.

Οἱ θαλάσσιοι λάροι περιίπταντο ἀτάκτως ὑπεράνω ἡμῶν καὶ μακρὰν ἐπὶ τῆς θαλάσσης διήρχοντο, ὡς φάσματα ναυαγησάντων σκαφῶν. Πλησιέστερον λέμβοι τινὲς, ἀναπεπταμένα ἔχουσαι ἐρυθρὰ ἰστία, διέκοπτον ἀποτόμως τὴν ἁρμονίαν τῶν σκιερῶν χρωματισμῶν τῆς τοποθεσίας ἐκείνης.

Πρὸς τὸ ὄρος ὑπάρχουσιν ἄπειροι ἐξοχικαὶ οἰκίαι χαριέσταται καὶ κατάλευκοι, αἵτινες μακρόθεν ἐφαίνοντο ὡς ὄμιλος γυναικῶν εὐθύμως λουομένων, διὰ μέσου δὲ τοῦ φυλλώματος τῶν πέριξ δένδρων δύναται τις νὰ θαυμάσῃ τὰς μαρμαρίνας κλίμακας τῆς εἰσόδου καὶ τὰς μεγαλοπρεπεῖς αὐτῶν προσόψεις, ἔνθα ἐπὶ τοῦ ἐξώστου πανταχόθεν ἐξαπλοῦνται τὰ ἀναρριχόμενα φυτὰ καὶ παρασκευάζουσιν εἰς τὰς χρυσᾶς μελίτσας καὶ τὰς ποικιλοχρόους χρυσακλίδας ἀληθῆ κλίμακα ἐξ ἀνθέων.

1. Πόλις τοῦ Μεξικου.

Εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ, ἐπὶ ἀκρωτηρίου γραφικωτάτου, διακρίνεται τὸ μέγαρον τοῦ Μιραμάρ· οἱ ὀδοντωτοὶ πύργοι του καὶ ἡ βαρεῖα ἀρχιτεκτονικὴ του παρέχουσιν αὐτῷ τὴν σοβαρὰν καὶ ὑπερήφανον ὄψιν φρουρίου.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἱστορία τοῦ μεγάρου τούτου οὐδέποτε ἐγένετο γνωστὴ καὶ ἐπληροφορήθη λεπτομερῶς τὰ κατ' αὐτὴν παρὰ τινος παιδιόθεν φίλου τοῦ Μαξιμιλιανου, εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁ ἀναγνώστης θέλει αἰσθανθῆ ἐνδιαφέρον μανθάνων αὐτὴν.

Κατὰ τὸ 1856 ὁ νεαρὸς ἀρχιδουξ ἐναυάρχει τοῦ αὐστριακοῦ στόλου, ὅστις ὀφείλει εἰς αὐτὸν πάσας αὐτοῦ τὰς νίκας· τότε δὲν ἐσκέπτετο περὶ τοῦ Μιραμάρ, οὔτε ὑπέθετεν ὅτι ἤθελε ποτὲ γείνει διοικητὴς τῶν Λομβαρδικῶν ἐπαρχιῶν. Εἶχεν ἤδη ταξιδεύσει εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν μικρὰν Ἀσίαν, εἶχε διατρέξει τὴν Ἰσπανίαν, τὴν Πορτογαλίαν καὶ τὴν Σικελίαν, εἶχεν ἐπισκεφθῆ τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν Παλαιστίνην, καὶ ἐπειδὴ ἠγάπα τὴν θάλασσαν ἐξελέξατο, ὡς οἱ θαλασσοπόροι, τόπον διαμονῆς τὴν Τεργέστην. Συχνάκις ἐν καιρῷ τρικυμίας εἰσήρχετο ἐντὸς λέμβου καὶ ῥιπτόμενος μεταξὺ τῶν κυμάτων, ἠρέσκετο μόνος νὰ ὑπερникᾷ τοὺς κινδύνους. Ἄλλ' ἡμέραν τινὰ, ὅτε ὁ ἄνεμος τῆς ἀρκτου ἔπνεε σφοδρῶς, τὸ πλοιάριόν του ἀνηράσθη ὡς πτερόν καὶ παρεσύρθη πέραν τοῦ Γιγνιάνου ἀκρωτηρίου. Τὴν παραλίαν ἐκείνην δὲν τὴν ἐτάραττεν ὁ ἄνεμος· τὰ ὕδατα ἦσαν ἡσυχὰ καὶ ἀκίνητα ὡς λίμνη. Ὁ Μαξιμιλιανὸς ἀποβάς εἰς τὴν ξηρὰν εὗρε τὸ μέρος τοῦτο τόσον ὠραῖον καὶ τὴν θέαν τόσον μαγευτικὴν, ὥστε ἀπεφάσισε νὰ κτίσῃ μικρὰν τινα ἀλιευτικὴν οἰκίαν καὶ ἀγοράσας τὸ γήπεδον ἤρχισε νὰ κάμῃ δοκιμὰς ἐγκλιματισμοῦ ξενικῶν φυτῶν, βέβαιος ὦν περὶ τῆς ἐκτάκτου γονιμότητος τοῦ ἐδάφους, ὅπερ ἦτο ὅλον ἐκτεθειμένον πρὸς μεσημβρίαν. Ὅτε τὸ ἐπιόν ἔτος ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῶν Βέλγων, ἡ χρυσὴ ῥάβδος, ἣν ἐκόμισεν αὐτῷ ἡ ἡγεμονίς, μετέβαλεν ὡς διὰ μαγείας τὴν καλύβην ἐκείνην εἰς ἀνάκτορον ἄξιον βασιλείως.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁ Μαξιμιλιανὸς κατεγίνετο πολὺ περὶ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν αὐτὸς συνέλαβε τὴν ἰδέαν τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ θαυμαστοῦ εὐκτηρίου οἴκου (église votive), ὅστις θεωρεῖται σήμερον ἐν τῶν κοσμημάτων τῆς Βιέννης. Ἠθέλησε λοιπὸν δι' ἰδίας χειρὸς νὰ χεράξῃ καὶ τὸ σχέδιον τοῦ Μιραμάρ. Ἄλλ' εἰ καὶ αἱ ἐργασίαι διηυθύνοντο μετὰ δραστηριότητος, τὸ 1858, ὅτε κατέλιπε τὴν Λομβαρδίαν, μόνον ἡ ἀγροτικὴ οἰκία, ἥτις ὑψοῦται ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λοφίσκου, εἶχε περατωθῆ. Κατοικήσας ἐκεῖ μετὰ τῆς συζύγου του εὗρε τὸ ἐνδιαίτημα ἐκεῖνο τοσοῦτω μαγευτικόν, ὥστε καὶ ὅτε τὸ μέγαρον ἐπερατώθη δὲν ἠθέλησε νὰ καταλείψῃ τὴν ἀγροτικὴν οἰκίαν.